

[Poul Møller.]

denne ret, har justitsministeren naturligvis lov til at nedsætte et hvilket som helst udvalg til at bistå ham med disse sager og til at gøre indstilling herom, ligesom justitsministeren har lov til at bede ankenævnet om at gøre det, men det bør fremhæves, at denne virksomhed fra ankenævnets side udelukkende sker på justitsministerens ansvar og ikke er særlig hjemlet ved loven, og det samme er blevet bekræftet af et af ankeudvalgets medlemmer, landsretssagfører Karmark Rønsted, i en tale, han holdt i aftes.

Når jeg før sagde, at kongens benådningsret i princippet er uindskrænket, gælder dette imidlertid kun med den kraftige modifikation, at der virkelig skal være tale om en benådning i dette ords egentligste forstand, og at man ikke gennem retten til at benåde kan gennemføre en generel revision af afsagte domme og af lovgivningen. Det er overalt, såvel i teori som i praksis, fastslået, at benådning kun kan finde sted under hensyn til individuelle forhold, såsom familieforhold, ung alder, sygdom, arbejdsmuligheder o. lign. Herunder kan ikke falde ordentlig opførsel i den pågældende straffeanstalt; benådning kan derimod blive udelukket, hvis ordentlig opførsel ikke har foreligget, også selvom familieforhold og andre ting kunne tale for en benådning. Hvis man havde en uindskrænket benådningsret, en generel benådningsret, til blot på grundlag af opførsel i fængsler eller ved ny revision af dommen at benåde, ville straffelovens § 38 med dens adgang til prøveløsladelse, når to trediedele af straffetiden er udløbet, være ganske illusorisk, således som vi må erkende at den rent praktisk er blevet det for landssvigernes vedkommende.

Af de sidste dages udtalelser og af justitsministerens redegørelse her i dag har jeg imidlertid forstået, at man også for almindelige kriminelle fanger er kommet ind på i stigende omfang at benåde, uden at de ganske særlige individuelle forhold gør sig gældende. Det forekommer mig i høj grad betænkeligt, om man virkelig nu ad administrativ vej skulle være i færd med at tilsidesætte hele den borgerlige straffelovs system og den gældende domstolspraksis. Hvis man udfra moderne kriminalistiske

eller kriminologiske synspunkter og interesser finder det rigtigt at få en adgang til at løslade tidligere, end den borgerlige straffelovs § 38 giver hjemmel for, må vejen ikke være den at benytte sig af den kongelige ret til benådning, men at komme til folketinget og fremsætte et forslag om en ændring af den borgerlige straffelov på dette område.

At der er fulgt en administrativ benådningspraksis vedrørende landssvigere, hvorved love og domme generelt er revideret, er der jo hverken efter den højtærede justitsministers redegørelse af 28. december 1953 eller efter den højtærede justitsministers tale her i dag nogen som helst tvivl om, og det må naturligvis give anledning til stærk uvilje. I den redegørelse, den højtærede justitsminister udsendte herom kort før nytår, erkendes det i virkeligheden, at den hidtil fulgte benådningspraksis for landssvigere har været mildere end overfor almindelige kriminelle forbrydere. Det hedder i denne redegørelse fra den højtærede justitsminister:

„Når det er påpeget, at den hidtil fulgte benådningspraksis har været mildere end overfor almindelige kriminelle, må dette erkendes, men som begrundelse herfor kan følgende anføres“, og så kommer begrundelsen, som jeg senere skal vende tilbage til. På dette tidspunkt erkendte man altså, at der var tale om en forskelsbehandling, og jeg tror, det var med til at skabe meget af den uro, som har været efter disse løsladelser, at det af den højtærede justitsminister i redegørelsen af 28. december klart erkendes, at der var tale om en forskelsbehandling.

Jeg har forstået den højtærede justitsministers tale i dag således, at dette nu i virkeligheden ligger noget mere flydende, end det gjorde den 28. december, og at man også i høj grad, som jeg nævnte før, for almindelige kriminelle fangers vedkommende er kommet ind på en ny praksis. Men selve redegørelsen af 28. december var på dette område ganske klar, og det var det, der i høj grad og med rette oprørte sindene mest, og det er dette forhold, som må give folketinget anledning til en alvorlig overvejelse. For de grove forbrydere, der her er tale om, gælder det jo, at de også var hjemfaldne til hård straf efter den almindelige borgerlige straffelov, og at deres